

TURUN STEINER-KOULUN OPPILASHUOLTOSUUNNITELMA

Oppilashuollon tavoitteet ja toimintaperiaatteet

Oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä. Sitä toteutetaan koko oppilaitosyhteisöä tukevana monialaisena yhteisöllisenä ja yksilöllisenä oppilashuoltona oppilaiden ja heidän huoltajiensa, opetus-, sosiaali- ja terveystoimen ja muiden tahojen (palveluverkostojen) kanssa.

Oppilashuollon tavoitteena

- edistää oppilaiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia,
- edistää oppilaiden osallisuutta
- ehkäistä ongelmien syntyä korjaavan työn sijaan
- edistää koulun ja opiskeluympäristön hyvinvointia, terveellisyyttä ja turvallisuutta, esteettömyyttä, yhteisöllistä toimintaa sekä kodin ja koulun yhteistyötä
- mahdollistaa varhainen, matalan kynnyksen tuki tarvitseville
- tukea yksilöä yhteisöä kehittämällä
- tukea opettajan työtä.

Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut

Turun Steiner-koulu on yhtenäiskoulu, jossa toimii esiluokka, perusasteen luokat 1-9 ja lukio.

Turun Steiner-koulu toimii Turun kaupungin kiinteistössä, Mestarinkatu 2:ssa. Koulun piha on aidattu alue oppilaiden välituntiviettoa varten. Pihalla on kaksi kiipeilytelinettä, keinut ja aitaamaton kenttäalue.

Oppilaita on yhteensä 279, joista esiluokalla 20, perusasteella 203 ja lukiossa 56. Koulussa opiskelee sekä tehostetussa että erityisessä tuessa olevia oppilaita. Koulussa toimii kokoaikainen, laaja-alainen erityisopettaja.

Turun kaupungin toimesta terveydenhoitaja on koulussa kahtena päivänä viikossa. Koululääkäri on mukana oppilaiden laajoissa terveystarkastuksissa (1., 5. ja 8. luokka), koulukuraattori ja koulupsykologi työskentelevät koulussa yhden päivän viikossa (8 h/pv). Koulukuraattori ja koulupsykologi osallistuvat resurssiensa puitteissa luokkien vanhempainiltoihin, oppitunneille ja oppilashuollon (KOR) kehittämiseen. Huoltajien toivomuksesta he osallistuvat moniammatillisen oppilashuoltoryhmän tapaamisiin. Koulun taloudellisen tilanteen salliessa on voitu käyttää laajennetun lääketieteen lääkärin konsultointipalveluja.

Oppilashuollon asiantuntijoihin yhteyttä voi ottaa luokanopettaja/luokanohjaaja, huoltaja tai oppilas itse. Terveystieteiden puoleen oppilas voi kääntyä aikaa varaamatta ja myös huoltajat voivat olla yhteydessä oppilaan terveyteen ja hyvinvointiin liittyvissä asioissa.

Kuraattorin ja koulupsykologin vastaanotolle tulee järjestää tai saada aika akuuteissa tilanteissa samaksi tai seuraavaksi päiväksi ja muuten seitsemän (7) oppilaitoksen työpäivän kuluessa.

Koulukuraattorin tehtäviin kuuluvat oppilaan koulunkäyntiin ja opiskeluun liittyvät asiat ja tilanteet, oppilaan henkilökohtaiset elämäntilanteet sekä sosiaaliset toverisuhteet ja vuorovaikutus toisten kanssa. Kuraattori voi työskennellä yksittäisen oppilaan, oppilasryhmän tai koko luokkayhteisön kanssa. Tarvittaessa kuraattori työskentelee yhteistyössä huoltajien kanssa. Oppilas voi käydä kuraattorin vastaanotolla myös ilman huoltajien suostumusta.

Koulupsykologi auttaa oppilasta

- oppimisvaikeuksissa
- tarkkaavaisuuden ja työskentelyn pulmissa
- tunne-elämän kehityksen solmukohtissa
- omassa tai perheen kriisissä
- vuorovaikutusongelmissa
- kun on tarvetta opetusjärjestelyille

Akuuteissa kriisitilanteissa voi ottaa yhteyttä suoraan koulupsykologiin soittamalla p. 050 4323700

Koulupsykologi tekee psykologisia arviointeja, konsultoi ja antaa neuvontaa. Tavoitteena on lisätä vanhempien, lapsen ja opettajien ymmärrystä, tietoa ja kokonaiskäsitystä tilanteesta ja auttaa heitä suunnittelemaan tukitoimia. Psykologi kirjoittaa tarvittavat lausunnot opetusjärjestelyjä tai jatkotutkimuksia ja hoitoja varten.

Koulukuraattori ja koulupsykologi tekevät tiivistä yhteistyötä oppilaiden hyvinvoinnin edistämiseksi. Koulun opettajat voivat pyytää sekä kuraattorilta että koulupsykologilta konsultointiapua oppilaan koulunkäyntiin liittyvissä asioissa. Konsultointi käydään oppilaan nimeä mainitsematta. Koulussa tarjotaan moniammatillista konsultointiapua opettajille. Tapaamisissa keskustellaan oppilaasta nimettömänä ja mietitään, minkälaisia tukitoimia koulu voi oppilaalle tarjota. Terveystieteiden, koulukuraattori ja koulupsykologi osallistuvat yhteisöllisen oppilashuollon tapaamisiin.

Terveystieteen on tavattavissa koululla ti ja ke klo 8-16.00, p. 0400 359 748

Kuraattori Tea Kangasniemi on tavattavissa koululla maanantaisi klo 8-16, p. 040 184 0659

Psykologi Tiina Vidqvist on tavattavissa koululla torstaisin klo 8-16, p. 050 4323700

Psykologi Johanna Käsnänen (lukio-opiskelijat) tavoittaa p. 044 9072356 tai s-postitse johanna.kasnanen@turku.fi.

Työntekijöiden vastaanottoajat noudattavat lukuvuosittain koulun työ- ja loma-aikoja.

2. Yhteisöllinen oppilashuolto ja sen toimintatavat

Yhteisöllisellä oppilashuollolla tarkoitetaan toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia sekä sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta. Lisäksi sen avulla edistetään oppilaitosympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä.

2.1.Koulun oppilashuoltoryhmät

2.1.1 Oppilashuollon ohjausryhmä

Koulussa toimii oppilashuollon ohjausryhmä, joka vastaa koulun oppilashuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä ja arvioinnista. Ryhmään kuuluvat ala-asteen ja yläasteen rehtorit kannatusyhdistyksen nimeämä jäsen, koulun talouspäällikkö sekä opiskeluhuollon monialaisia asiantuntijoita tarpeen mukaan kuitenkin, niin että monialaisuus ohjausryhmässä toteutuu. Ohjausryhmä noudattaa Turun kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmien linjauksia

2.1.2 Koulun yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä (KOR)

Turun Steiner-koulun oppilas- ja opiskelijahuoltoryhmä vastaa esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen oppilashuoltotyön suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Tavoitteena on, että kaikki kouluyhteisöön kuuluvat niin oppilaat, opettajat ja muu henkilökunta voivat hyvin ja ympäristö sekä kouluyhteisö ovat turvallisia sekä terveyttä ja hyvinvointia edistäviä. Ryhmää johtaa ala-asteen rehtori. Muut ryhmän pysyvät jäsenet ovat yläasteen ja lukion rehtori, terveydenhoitaja, koulukuraattori, koulupsykologi ja erityisopettaja. Tarvittaessa ryhmään voivat osallistua koulun opinto-ohjaaja ja luokanopettajat/luokanohjaajat. Ryhmään voidaan kutsua myös huoltajia, oppilaiden edustajia, koulun ulkopuolisia asiantuntijoita ja sosiaali- ja nuorisotoimen edustajia. Oppilashuoltoryhmä kokoontuu vähintään kaksi kertaa lukuvuodessa.

Koulun yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä

- tekee kokonaistarvekartoituksen ja määrittelee käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut
- suunnittelee toimenpiteet yhteisöllisen oppilashuollon edistämiseksi ja tukitoimien järjestämiseksi
- laatii ja päivittää suunnitelman väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä suojaamiseksi ((LIITE)
- järjestää oppilashuollon toteutuksen seurannan ja arvioinnin
- huomioi Turun kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman omassa toiminnassaan.

2.2 Koulukohtaisen yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän toimintatavat

2.2.1.Yhteistyö oppilaan ohjauksessa, koulutuksen siirtymävaiheessa sekä jatko-opintojen suunnittelussa

Esiopetuksesta alakouluun

Turussa toimii kaksi steinerpedagogista esiopetusryhmää, joista toinen toimii steinerkoulun tiloissa ja toinen steinerpäiväkodissa. Enemmistö koulunsa aloittavista oppilaista tulee näistä esiopetusryhmistä ja muut tulevat Turun kaupungin päiväkodeista. Syksyllä lähetetään ensimmäiselle luokalle ilmoittautuneille oppilaspaikan vahvistuspyyntö, joka palautetaan koululle marraskuun loppuun mennessä. Tammikuussa järjestetään oppilaspaikan vahvistaneille oppilaille tutustumistilaisuus, jossa koulun opettajista muodostettu ryhmä tapaa lapset. Tapaamisen alussa on toiminnallinen hetki eurytmiaopettajan johdolla. Tämän jälkeen pienemmissä ryhmissä lapset piirtävät ja lopuksi kokoonnutaan yhteen kuuntelemaan tarinankerrontaa. Samaan aikaan järjestetään huoltajille infotilaisuus, jossa esitellään ensimmäisen luokan toimintaa ja käytänteitä. Huoltajilta pyydetään lupa olla tarvittaessa yhteydessä lapsen esiopetusryhmään. Ennen oppilaspaikan vahvistamista ala-asteen rehtori voi olla yhteydessä esiluokan opettajiin ja myös mahdollisesti lasta hoitaviin tahoihin. Jos lapsella on tehostetun tuen tai erityisen tuen päätös, ala-asteen rehtori tai hänen valtuuttama opettaja ja koulun erityisopettaja tapaavat huoltajat ja lapsen ennen oppilaspaikan vahvistamista. Koulu vahvistaa lopullisen oppilaspaikan lähettämällä koteihin vahvistuskirjeen maaliskuun loppuun mennessä. Tulevan ensimmäisen luokan luokanopettaja tapaa oppilaat ja vanhemmat toukokuun aikana. Esiopetusryhmistä toimitetaan syksyllä aloittavan ensimmäisen luokan luokanopettajalle lasten henkilökohtaiset esiopetuksen oppimissuunnitelmat (KOS).

Luokanopettajavaiheesta luokanohjaajalle

Luokanopettajavaihe kestää Turun Steiner-koulussa pääsääntöisesti 7-8 vuotta. Tämän jälkeen opetuksesta vastaavat aineenopettajat ja luokanohjaaja. Tuleva luokanohjaaja ilmoitetaan oppilaille ja huoltajille huhtikuun alussa. Luokanohjaaja voi käydä tutustumassa luokan työskentelyyn ja oppilaisiin kevään aikana. Mahdollisuuksien mukaan tuleva luokanohjaaja voi tavata oppilaita henkilökohtaisesti tai pienissä ryhmissä. Toukokuussa järjestetään 7. luokkalaisille ja heidän huoltajilleen vanhempainilta, jossa ovat mukana luokanopettaja ja tuleva luokanohjaaja ja mahdollisesti muita luokkaa opettavia aineenopettajia. Luokanopettaja ja tulevaa 8. luokkaa opettavat aineenopettajat sekä opinto-ohjaaja ja yläkoulun rehtori ja erityisopettaja pitävät erillisen tiedonsiirtopalaverin toukokuussa.

Yläkoulusta toiselle asteelle ja jatko-opintojen suunnittelu

Oppilaanohjaaja ja erityisopettaja tekevät kahdeksannelta luokalta lähtien tiivistä yhteistyötä tukea tarvitsevien oppilaiden jatko-opintojen ohjauksessa.

Yhdeksännellä luokalla oppilaanohjaaja pitää oppilaiden kanssa henkilökohtaiset palaverit koskien koulunkäyntiä ja jatko-opintoja. Huoltaja voi halutessaan osallistua näihin palavereihin. Oppilaalla on tarvittaessa mahdollisuus useampaan ohjaukseen. Tavoitteena on saada kaikille päättöluokkalaisille jatko-opintosuunnitelma.

Loka-marraskuussa oppilailla on mahdollisuus käydä tutustumassa ammatilliseen koulutukseen tutustumispäivänä. Oppilailla on myös mahdollisuus käydä tutustumassa itseä kiinnostaviin jatko-opintopaikkoihin Marraskuussa järjestetään yhdeksännen luokan vanhemmille vanhempainilta yhteishausta, jatko-opintovaihtoehtoista ja haun käytännön toteutuksesta.

Oppilaanohjaaja tiedottaa pitkin lukuvuotta huoltajille Wilmassa jatko-opintoihin liittyvistä asioista. Yhteishaun lähestyessä tehdään ns. harjoitushaku. Varsinainen yhteishakulomake täytetään omatoimisesti huoltajan kanssa kotona, elleivät oppilaan vanhemmat erikseen sovi yhteishaun tekemisestä oppilaanohjaajan henkilökohtaisessa ohjauksessa. Harkintaan perustuvaa hakua käyttävien oppilaiden yhteishaun toteutuksessa tehdään yhteistyötä oppilaanohjaajan, erityisopettajan ja muiden asiantuntijoiden kanssa.

Jälkiohjausta varten yläluokkien rehtori päivystää kesäkuussa ja tarkistaa kaikkien oppilaiden tilanteen ja ottaa yhteyttä kaikkiin ilman opiskelupaikkaa jääneisiin.

Opinto-ohjaus Turun Steiner-koulun lukiossa

Opinto-ohjaus lukiossa koostuu kahdesta pakollisesta luokkamuotoisena pidettävästä kurssista sekä opinto-ohjaajalta, luokanohjaajilta ja aineenopettajilta saatavasta henkilökohtaisesta ohjauksesta. Kaikille lukion aloittaville järjestetään lukiseula minkä perusteella opinto-ohjaaja voi suositella ja ohjata edelleen varsinaiseen lukitestiin mahdollisen lukihäiriön todentamiseksi.

Opinto-ohjaaja antaa kaikille lukiolaisille koko lukion ajan henkilökohtaista ohjausta (lukio-opintoihin ja urasuunnitteluun) viikoittain pidettävänä vastaanottotuntina tai opiskelijan kanssa erikseen yhteisesti sovittuna ajankohtana. Erityislukion mahdollistamien valtakunnallisten pakollisten kurssien mahdolliset pois jättämiset sovitaan aina erikseen opinto-ohjaajan kanssa ja kirjataan siihen olemassa olevaan lomakkeeseen.

Opinto-ohjaaja osallistuu ja järjestää tarpeen mukaan monialaisia palavereja opiskelijan huoltajien ja muiden opiskelijan tukitoimiin osallistuvien ammattihenkilöiden kanssa. Opinto-ohjaaja laatii myös erityisiä tukitoimia tarvitseville opiskelijoille Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman (HOPS) lääkärintodistuksen perusteella. HOPS:aan kirjataan opiskelijalle lukiossa mahdollisuuksien mukaan tarjottavat erityiset tukitoimet.

Lukio-opintoihin ja opiskelukäytänteisiin ohjaava opinto-ohjauksen ensimmäinen kurssi pidetään heti lukion ensimmäisenä vuonna. Kurssin aikana suunnitellaan myös lukion syventävien kurssien valintoja omien vahvuuksien, motivaation ja tulevaisuuden suunnitelmien valossa. Aineenopettajat antavat lisäksi ohjausta omien oppiaineidensa puitteissa niihin liittyvissä kysymyksissä, joita ovat esim. ainekohtaiset opiskelumenetelmät, työelämä tietous ja urasuunnitelmat.

Ylioppilaskirjoituksiin valmentava ja jatko-opintojen suunnittelua tukeva toinen opinto-ohjauksen kurssi järjestetään lukion toisen ja kolmannen vuoden taitekohdassa. Opinto-ohjaaja suunnittelee abiturienttien kanssa ylioppilaskirjoituksiin ilmoittautumiset ja käy läpi ylioppilaskirjoitusten käytäntöjä. Abien kanssa suunnitellaan ja laaditaan myös jatko-opintosuunnitelma sekä tutustutaan

mm. korkeakoulujen yhteishakuun.

2.2.2. Yhteistyö terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välillä

Kouluterveydenhuollon tavoitteena on oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä terveen kasvun ja kehityksen tukeminen. Työtä tehdään luottamuksellisesti yhdessä oppilaiden, huoltajien, opettajien ja oppilashuoltohenkilöstön kanssa.

Terveydenhoitaja ottaa vastaan oppilaita sovittuina aikoina. Huoltajat voivat ottaa yhteyttä ja varata ajan oppilaan terveyttä ja hyvinvointia koskevista asioista. Terveydenhoitaja tapaa oppilaita ja huoltajia myös säännöllisten terveystarkastusten yhteydessä. Laajat terveystarkastukset, joihin kutsutaan huoltajat mukaan ja joihin kuuluu terveydenhoitajan tarkastuksen lisäksi lääkärintarkastukset, tehdään 1., 5. ja 8. luokilla. Terveydenhoitaja pitää seksuaalikasvatuksen oppitunteja mahdollisuuksien mukaan.

Terveystiedon oppiaineessa käsitellään opetussuunnitelman mukaiset terveyteen ja hyvinvointiin liittyvät aiheet ja teemat 7., 8. ja 9. vuosiluokilla. Tämän lisäksi ko. asioita käsitellään eri oppiaineissa opetussuunnitelman mukaisesti ensimmäiseltä vuosiluokalta alkaen.

2.2.3. Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon tehtävänä on oppilaitosympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta, jota toteutetaan tarkastuksin kolmen vuoden välein (terveydenhuoltolaki 1326/2010). Muilla viranomaisilla on velvollisuus osallistua tarkastuksen yhteistyöhön.

Opiskelu ympäristöllä ja –yhteisöllä on suuri merkitys oppilaan ja opiskelijan terveydelle ja hyvinvoinnilla sekä mahdollisuuksille oppia omien kykyjen mukaisesti. Terveellinen ja turvallinen opiskelu ympäristö sekä hyvinvoiva yhteisö muodostuu hyvistä fyysisistä, psyykkisistä ja sosiaalisista olosuhteista. Myös henkilöstä hyötyy terveellisestä ja turvallisesta ympäristöstä ja hyvinvoivasta yhteisöstä.

2.2.4. Toiminta koulutapaturmien yhteydessä

Tapaturman sattuessa terveydenhoitaja tai opettaja antaa ensiavun, ohjaa tarvittaessa jatkohoitoon ja tekee tapaturmailmoituksen hoitopaikkaan. Terveydenhoitaja tai opettaja ilmoittaa tapaturmasta oppilaan huoltajalle.

Koulutapaturmien ensisijainen hoitopaikka on Turun alueen yhteispäivystys, Tyks T-sairaala, Savi-
tehtaankatu 1. Puh. 02 3138 800. Hammastapaturmat hoidetaan ensisijaisesti suun terveydenhuollon
toimipisteissä, ajanvaraus 02 2660 644

Jos mahdollista, huoltaja vie oppilaan hoitopaikkaan. Tarvittaessa tilataan taksi numerosta 10041.
Taksia tilattaessa on tärkeää muistaa ilmoittaa, että kyseessä on laskutettava koulutapaturma. Esim.
"turkulaisen Turun Steiner- koulun oppilaan Hannu Hannulan laskutettava koulutapaturmakuljetus".

Tapaturmien ennalta ehkäiseminen

Tapaturmat aiheuttavat eriasteisia terveyshaittoja ja vammautumisia alkaen pienistä haavoista ja
mustelmista aina vakavampiin seuraamuksiin saakka.

Koulu on lapsen ja nuoren arkinen kasvuympäristö, jossa tehtävä tapaturmien ehkäisytyö on erityi-
sen tärkeää. Lapsella ja nuorella on oikeus kasvaa ja kehittyä turvallisissa ympäristöissä.

Lapsuuden ja nuoruuden aikana omaksutaan sellaisia tietoja, taitoja ja asenteita, jotka vaikuttavat
koko loppuelämän turvallisuuskäyttäytymiseen.

MLL:n Kuuden Koon Malli on tarkoitettu tapaturmien ehkäisemiseen kouluissa:

1. **KARTOITA** säännöllisesti vaaranpaikat ja riskit. Arvosta lasten kokemuksia ja näkemyksiä.
2. **KORJAA** puutteet ja riskitekijät fyysisessä ja sosiaalisessa ympäristössä.
3. **KIRJAA** tapaturmat ja läheltä piti-tilanteet. Hyödynnä karttuva tieto. Päivitä tapaturmien ehkäise-
miseen liittyvät suunnitelmat.
4. **KOULUTA** henkilökunta, erityisesti turvallisuus- ja ensiapuvastaavat. Muista säännöllinen kertaus
ja välitä oppimaasi muille.
5. **KASVATA** turvallisuuteen ja toimi esimerkkinä. Tapaturmien ehkäisy ei ole vain kieltoja.
6. **KANNUSTA** huomioimaan turvallisuus osana arkea.

2.2.5.Koulun turvallisuuskansio

Koulun turvallisuuteen liittyvät suunnitelmat ja toimintaohjeet on koottuna koulun turvallisuuskansioon. Turvallisuuskansio sisältää yhteystiedot, riskienkartoituksen sisältämät asiakirjat, koulun järjestyssäännöt (LIITE), pelastautumissuunnitelman ja lähietsintäsuunnitelman (LIITE), kriisisuunnitelman (LIITE), kriisitilanteiden viestintämallin (LIITE) sekä suunnitelman kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisemiseksi (LIITE) ja koulun toimintamallin kiusaamis-, väkivalta- ja häirintätilanteissa (LIITE).

Turvallisuuskansio on työnantajan ja henkilökunnan saatavilla koulun tiedostossa ja paperiversiona koulun kansliassa. Lukuvuoden alussa rehtorit, hallituksen puheenjohtaja, taluspäällikkö, työsuojeluvaltuutettu sekä koulun terveydenhoitaja huolehtivat turvallisuuskansion päivittämisestä ja henkilökuntaa muistutetaan turvallisuuteen liittyvistä asioista ja niihin liittyvistä toimintamalleista. Rehtorit perehdyttävät uudet työntekijäturvallisuuskansion sisältöön. Perehdytys koskee myös sijaisia.

2.2.6.Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä

Kiusaaminen ja häirintä

Yleisesti koulukiusaamisella tarkoitetaan sitä, että joku oppilas joutuu yhden tai useamman muun oppilaan toistuvan loukkaamisen, vahingoittamisen ja / tai syrjimisen kohteeksi pystymättä puolustautumaan tai vaikuttamaan saamaansa kohteluun. Kiusaaminen voi olla hetkellistä, toistuvaa tai pitkään jatkuvaa ja alistavaa fyysistä tai henkistä väkivaltaa. Se voi olla esimerkiksi tönimistä, lyömistä, haukkumista ja pilkkaamista, yksin jättämistä, ilkeitä puheita takanapäin tai mitä tahansa sellaista toimintaa, jolla pyritään vahingoittamaan tai loukkaamaan toista. Se merkitsee usein myös uhrin eristämistä luokassa, ryhmässä tai sosiaalisessa mediassa.

Kiusaamistilanne ei ole koskaan tasa-arvoisten ja yhtä voimakkaiden nahistelua, vaan kiusattu on alakynnessä ja puolustuskyvytön suhteessa kiusaajaan/kiusaajiin. Riidat ja erimielisyydet eroavat kiusaamisesta siinä, että ne ovat usein hetkellisiä, eikä niiden kohteeksi joudu jatkuvasti yksi ja sama oppilas.

Suoralla kiusaamisella ja häirinnällä tarkoitetaan uhrin fyysistä ja verbaalista satuttamista. Fyysinen satuttaminen voi olla esimerkiksi lyömistä, tönimistä tai potkimista. Fyysisen väkivallan ilmetessä on poliisi hälytettävä paikalle. Fyysisenä kiusaamisena pidetään myös uhrin omaisuuden tai esimerkiksi koulutöiden varastamista tai tuhoamista. Verbaalinen satuttaminen puolestaan ilmenee muun muassa loukkaavana nimittelynä, uhkailuna, pakottamisena ja kiristämisenä sekä kiusatun olemuksen, ulkonäön tai käyttäytymisen pilkkaamisena ja kiusatun naurunalaiseksi tekemisenä.

Epäsuoralla kiusaamisella ja häirinnällä tarkoitetaan kohteen satuttamista kiertoteitse vahingoittamalla hänen vuorovaikutussuhteitaan tai sulkemalla hänet pois joukosta. Se voi olla esimerkiksi uhrin arvostelemista hänen selkensä takana tai vahingollisten juorujen ja perättömien juttujen levittämistä.

Sopimaton ja huono käytös on erotettava kiusaamisesta. Huonotapainen käyttäytyminen vähentää toisten viihtyvyyttä ja toistuessaan heikentää myös huonosti käyttäytyvän itsensä sosiaalista arvostusta ja yhteisössä elämistä. Tällaiseen käyttäytymiseen kuuluu aina myös kunnioituksen puute ja välinpitämättömyys itseä ja toisia, omia ja toisten tavaroita sekä yhteistä ympäristöä kohtaan.

Huonotapainen kiroilee, huutaa, sotkee, särkee, sylkee, varastaa, nimittelee, uhkailee, laiminlyö tehtävänsä ja muut velvollisuutensa, ei pidä lupauksiaan, ei osaa tervehtiä, ei kiittää eikä pyytää anteeksi, rikkoo yhteisiä sääntöjä ja sopimuksia. Kiusaamisen tavoin myös huono käytös vie koulusta työn ilon ja usein myös työrauhan ja vaurioittaa ystävyyttä, yhteishenkeä ja ihmisten välistä kanssakäymistä ja on siksi tuomittavaa.

Ennaltaehkäisevät toimet

Oppilaita ohjataan hyvään käytökseen, erilaisuuden hyväksymiseen ja vastuuntuntoon arkipäivän tilanteissa. Vastuuntuntoon kuuluu mm. muiden huomioon ottaminen, ympäristöstä huolehtiminen, heikompien puolustaminen sekä toisten auttaminen. Myös hyvän luokkahengen kehittämiseksi pyritään koko koulun hengen luomiseen. Oppilaiden kanssa käydään läpi kiusaamisen seuraukset ja rangaistukset etukäteen.

Ennaltaehkäisevät toimenpiteet:

- Koulussa pyritään avoimeen vuorovaikutukseen ja suvaitsevan toimintakulttuurin syntymiseen. Kaikille tehdään selväksi, ettei kiusaamista hyväksytä.
- Kouluyhteisössä sovitaan yhteiset kirjatut säännöt, järjestyssäännöt ja erilliset sopimukset toimintatavoista. Säännöt ja kirjatut toimintatavat ovat osa pelastussuunnitelmaa.
- Koulussa järjestetään tehokas välituntivalvonta ja turvallisuuskulttuuria kehittämällä vältetään kiusaamisen syntymiselle otollisia tilanteita.
- Toimintatapojen toteutumista seurataan säännöllisesti.

Oppilaita rohkaistaan kertomaan heti kiusaamistilanteista. Jokainen koulussa työskentelevä aikuinen puuttuu kiusaamistilanteisiin välittömästi. Kiusaamistilanteet käsitellään viivyttämättä ja asiasta tiedotetaan kaikkien asianosaisten koteihin. Kouluissa kartoitetaan kiusaamisen esiintymistä säännöllisesti esimerkiksi kyselyillä.

Kummioppilastoiminta näkyy esim. ensimmäisen luokan ja kuudennen luokan oppilaiden yhteisinä välituntileikkeinä, leikkiin hakemisena, mukaan pyytämisenä sekä luokkien yhteisinä retkinä ja muina tapahtumina. Kummioppilastoiminta luo turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä koulunsa aloittaville oppilaille.

Todennettujen kiusaamistapausten käsittelyyn ja seurantaan on koulussamme käytössä **KiVa-koulu toimintamalli** (kivakoulu.fi.) KiVa-tiimissä toimivat eurytmiaopettaja Piritta Junikka, luokanopettaja Katja Tiainen ja luokanopettaja Teemu Mustonen.

Kiusaaminen ja häirintä koulussa ja sosiaalisessa mediassa

Lähtökohta kiusaamisen vähentämiselle on ongelman rehellinen tiedostaminen. Niin kauan kun asiaa vähätellään tai sitä ei pidetä koulun ongelmana, ei kiusaamisen vastainen työ voi lähteä käyntiin.

Opettaja ei aina huomaa kiusaamista, ja kiusattu oppilas ei välttämättä halua kertoa siitä. Kiusatuksi joutuminen voi hävettää, asian käsittely voi pelottaa tai ajatellaan, että aikuiselle kertomisesta ei ole apua, vaan kiusaaminen päinvastoin pahenee entisestään. Suorasta ja avoimesta kiusaamisesta kerrotaan useammin opettajalle kuin epäsuorasta kiusaamisesta. Mitä nuorempia koululaiset ovat ja mitä useammin heitä kiusataan, sitä todennäköisemmin he kertovat kiusaamisesta.

Koulukiusaamisen siirtyminen nettiin ja sosiaaliseen mediaan aiheuttaa sen, että lapsi tai nuori ei pääse karkuun kiusaamista edes vapaa-ajallaan. Suurin osa kiusaajista ja kiusatuista tuntevat toisensa. Anonyyminä toimiminen saattaa hämärtää käsitystä siitä, että kiusaaminen satuttaa. Nettikiusaamista ovat pilkkaavat tai uhkaavat viestit, juorujen tai henkilökohtaisten tietojen levittäminen, valokuvien manipulointi ja levittäminen, toisen nimellä esiintyminen, sulkeminen ryhmän tai keskustelun ulkopuolelle tai salasanujen huijaaminen.

Sukupuoleen perustuva häirintä on halventavaa tai alentavaa puhetta toisen sukupuolesta, sukupuoleen liittyvää kiusaamista tai tekoja, jotka saavat tuntemaan noloksi, pelokkaaksi, loukkaantuneeksi tai vihaiseksi. Seksuaalista häirintää on muun muassa vihjailu ja seksuaalisesti värityneet vitsit ja vartaloa, pukeutumista tai yksityiselämää koskevat puheet ja kysymykset. Ehdottelu, vaatiminen ja fyysinen koskeminen sekä raiskaus tai sen yritys ovat seksuaalista häirintää. Sukupuolinen huomio muuttuu häirinnäksi silloin, kun sitä jatketaan, vaikka huomion kohde ilmaisisi sen olevan epämiellyttävää.

Kiusaamiseen puuttuminen

Aikuiset ovat vastuussa kiusaamisen lopettamisesta. Sen vuoksi koulussa tai koulumatkalla tapahtuvasta kiusaamisesta on aina kerrottava jollekin aikuiselle.

Oppilaan huoltajat

- Jos epäilet, että lastasi on kiusattu, kannusta häntä kertomaan asiasta tai ole itse yhteydessä opettajaan. Ota yhteyttä kouluun, vaikka lapsesi kieltäisikin.
- Koulukiusaamisen selvittäminen aloitetaan aina koulussa.
- Jos lapsesi on kiusaava osapuoli, tee selväksi, että et hyväksy minkäänlaista kiusaamista. Kerro asiasta myös opettajalle.

Oppilas

- Kiusaamistilanteessa sano päättäväisesti ja tarkasti, mistä et pidä: ”Jätä minut rauhaan, koska en pidä siitä, että sinä...” tai vain yksinkertaisesti ”Lopeta!”
- Lähde pois kiusaajan luota.
- Kerro aikuiselle, jos olet itse kiusattu tai näet jotakin kiusattavan.
- Ole kiusatulle kaveri, älä jätä häntä yksin.
- Rohkaise kiusattua kertomaan kiusaamisesta jollekin aikuiselle, voit myös itse tarjoutua kertomaan hänen puolestaan.

Toimintamalli kiusaamistapauksessa

1. Puuttuminen

- Pohjana on havainto/epäily tai oppilaan/ huoltajan huoli.
- Toiminnan käynnistäjänä voi toimia kuka tahansa koulun aikuinen.

2. Selvittely

- Sovitaan asian selvittämisestä ja toimenpiteistä vastaavat aikuiset.
- Selvittelyn tavoitteena on tilanteen rauhoittaminen ja selkeyttäminen.
- Selvitetään, mitä on tapahtunut ja ketkä ovat osallisena.
- Keskustellaan kiusatun kanssa.
- Keskustellaan kiusaajan kanssa.
- Tilanteen salliessa annetaan oppilaille mahdollisuus esittää ratkaisumalleja.
- Tiedotetaan tilanteesta kaikkien asianosaisten huoltajille.
- Tarvittaessa kutsutaan kiusatun ja kiusaajan huoltajat koululle tapaamiseen.
- Tarvittaessa kutsutaan koolle koko luokan vanhemmat.

3. Toimenpiteet

- anteeksipyyntö
- ilmoitus kotiin
- keskustelu
- sovittelu
- kurinpitovaroitukset (jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja erottaminen määräajaksi) •
hyvitykset (vaativat aina huoltajien hyväksynnän)

4. Seuranta

- Jatkotoimenpiteet suunnitellaan tapauskohtaisesti.
- Seurannasta tehdään suunnitelma, joka kirjataan (luokanopettaja / luokanohjaaja).
- Kiusaamisen jatkuessa pyydetään avuksi KiVa-tiimi.

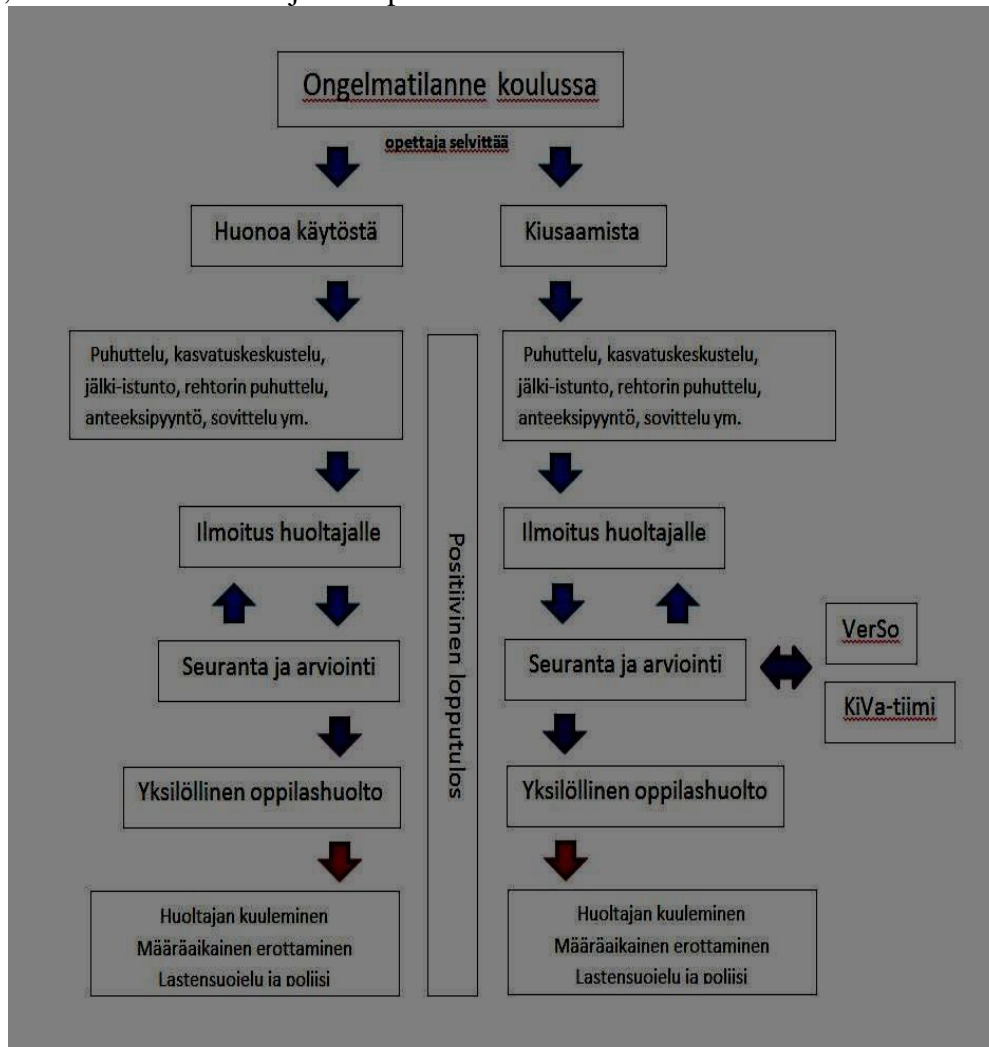
Koulukiusaamisen käsittely, siitä aiheutuneet toimenpiteet ja seuranta kirjataan aina. Koulukiusaamistapauksissa, joissa huoltaja ja koulun edustaja tapaavat, tehdään oppilashuoltokertomus. Ne säilytetään koulussa oppilashuollon asiakirjojen yhteydessä.

Kiusaamisen mahdollisia seurauksia

Kiusatut oppilaat voivat kärsiä monenlaisista ongelmista. Kiusaaminen voi aiheuttaa mm. itsetunnon ja itsearvostuksen alenemista, masentuneisuutta, itsetuhoisia ajatuksia tai tekoja sekä ahdistuneisuutta. Kiusaaminen voi vaikuttaa oppilaiden fyysiseen terveyteen mm. psykosomaattisina stressioireina, kuten kiputiloina ja yleisenä sairasteluna, nukkumisvaikeuksina ja

yökasteluna sekä syömishäiriöinä. Lisäksi kiusatuille on ominaista koulumotivaation heikkeneminen ja kouluun menon välttely.

Kiusaamisella on seurauksensa myös kiusaajille. Jos kiusaamiseen ei puututa, kiusaaja ei saa tarvitsemaansa apua. Toisia kiusaavilla lapsilla ja nuorilla on tutkimuksissa todettu esiintyvän särkyjä, nukkumisvaikeuksia ja mielihäiriöitä.

2.2.7. Koulun järjestyssäännöt

Kaikilla opetukseen osallistuvilla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Järjestyssäännöt on laadittu turvaamaan koulun sisäistä järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä koulu yhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä.

Lukuvuoden alussa ja tarvittaessa koulun yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä (KOR) tarkastaa ja tekee tarvittavat muutosehdotukset. Tämän jälkeen kouluyhdistyksen hallitus hyväksyy järjestyssäännöt. Järjestyssäännöt ovat nähtävillä koulun kotisivuilla ja kaikissa luokkatiloissa. Järjestyssäännöt ovat voimassa sen ajan, jolloin oppilas osallistuu opetussuunnitelman mukaiseen toimintaan tai perusopetuslain tai siihen liittyvien säädösten nojalla laaditun suunnitelman mukaiseen toimintaan (esim. koulun ulkopuolinen toiminta kuten retket, leirikoulut ja kerhot) LIITE

2.2.8 Poissaolojen seuranta

Turun Steiner-koululla on käytössä Wilma-käyttöliittymä poissaolojen seurantaan varten. Huoltaja ilmoittaa oppilaan poissaolosta ensimmäisestä poissaolopäivästä alkaen. Poissaolon syy on ilmoitettava. Opettajat merkitsevät poissaolot Wilmaan saman päivän aikana. Sieltä opettajat ja huoltajat pystyvät seuraamaan poissaolojen kokonaismäärää.

Oppilas voi olla poissa koulusta sairauden tai lähipiirissä tapahtuneen kriisitilanteen vuoksi. Tällöin oppilaalla on oikeus saada tukiopetusta. Poissaolojen aikaisista koulutehtävistä sovi- taan erikseen luokanopettajan ja aineenopettajien kanssa. Muut poissaolot oppilaan huolta- jan tulee anoa. Luokanopettaja/luokanohjaaja voi myöntää luvan enintään kolmen päivän poissaoloon. Tätä pidemmät poissaolot myöntää rehtori. Omien lomien aikaisista koulu- tehtävistä vastaavat oppilaan huoltajat. Opettajalla ei ole velvollisuutta antaa tehtäviä tai tukiopetusta oppilaan henkilökohtaisten lomien vuoksi.

Pitkittyneen sairauspoissaolon, luvattomien poissaolojen tai ilman pätevää syytä olevien poissaolojen lisääntyessä huolestuttavasti, opettaja on yhteydessä huoltajaan. Ohjeellisena rajana käytetään 50 tuntia lukukaudessa. Ko. määrän ylittyessä luokanopettaja tai luokan- ohjaaja kutsuu huoltajan ja oppilaan tapaamiseen, jossa voi tarvittaessa olla mukana myös joku koulun moniammatillisesta oppilashuoltoryhmästä.

Luvattomien poissaolojen seurannassa ja selvittämisessä on luokanopettajan tai luokan- ohjaajan lisäksi aina mukana koulun moniammatillinen oppilashuoltoryhmä (MAR).

3. Yksilökohtainen oppilashuolto

Yksilökohtaisella oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaalle annettavia

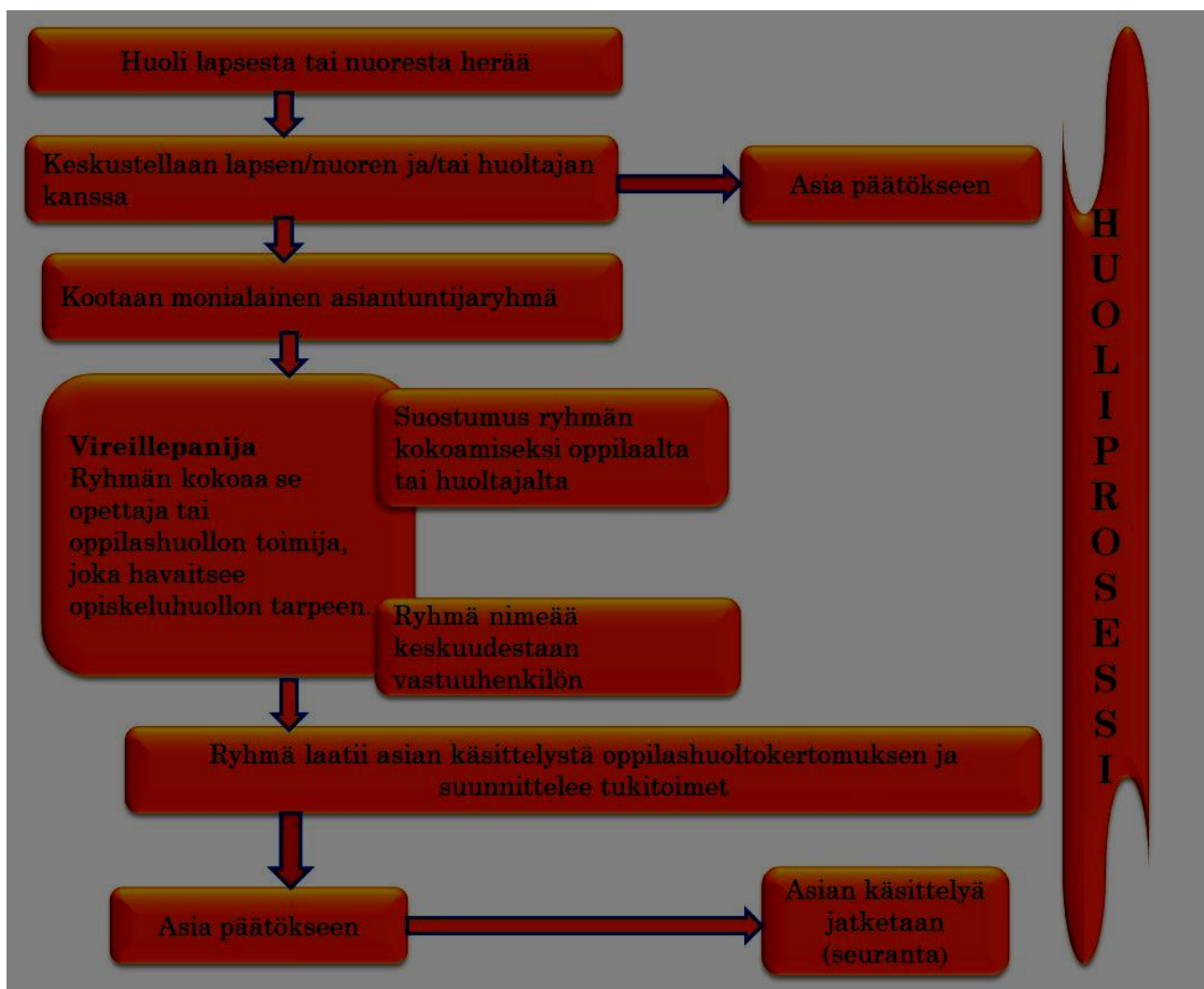
- koulu- ja oppilasterveydenhuollon palveluja
- oppilashuollon psykologi- ja kuraattoripalveluja
- monialaisia yksilökohtaisia oppilashuollon palveluja
- erityislaitoksissa järjestettäviä sosiaali- ja terveystalveluja

Kouluterveydenhuollossa toteutettavat laajat terveystarkastukset sekä muut määräaikaistarkastukset ovat osa yksilökohtaista oppilashuoltoa, ja niistä tehtävät yhteenvedot tuottavat tietoa myös yhteisöllisen oppilashuollon toteuttamiseen.

Yksilökohtaisen oppilashuollon tavoitteena on seurata ja edistää oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä, terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Tärkeää on myös varhaisen tuen turvaaminen ja ongelmien ennaltaehkäisy.

Yksilökohtainen oppilashuolto perustuu aina oppilaan sekä tarpeen niin vaatiessa huoltajan suostumukseen. Oppilaan osallisuus, omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä koskevilla toimenpiteillä ja ratkaisuisilla oppilaan iän, kehitystason ja muiden henkilökohtaisten edellytysten mukaisesti.

Koulukuraattorin tai koulupsykologin tuki yksittäiselle oppilaalle käynnistyy oppilaan, huoltajan, koulun työntekijän tai lasten ja nuorten kanssa työskentelevän ammattihenkilön ottaessa yhteyttä edellä mainittuihin työntekijöihin. Oppilaan oppilashuollollisen tuen tarvetta arvioidaan yhteisessä keskustelussa yhteydenottajan kanssa. Yhteydenottaja keskustelee asiasta myös oppilaan huoltajan kanssa. Yksittäisen oppilaan tuki voi käynnistyä myös monialaisen asiantuntijaryhmän tapaamisella. Oppilas voi myös itse ottaa yhteyttä oppilashuollon henkilökuntaan.

3.1 Asiantuntijaryhmän kokoaminen ja toimintatavat

Oppilaan asian käsittelyä varten kootaan monialainen asiantuntijaryhmä. Turun Steiner-koulun monialaiseen asiantuntijaryhmään kuuluvat terveydenhoitaja, kuraattori ja koulupsykologi. Oppilas ja huoltaja voivat vaikuttaa monialaisen asiantuntijaryhmän kokoonpanoon. Toivottavaa olisi, että kaikki ryhmän jäsenet olisivat läsnä oppilaan asiaa käsiteltäessä. Oppilaan tai huoltajan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella asian käsittelyyn voi osallistua tarvittavia oppilashuollon yhteistyötahoja, kuten esim. iltapäivähoidon ohjaajat, sosiaalityöntekijä, lääkäri. Myös oppilaan läheisillä on mahdollisuus osallistua tapaamiseen. Ryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa oppilaan asiassa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta.

3.2. Oppilashuoltokertomusten laatiminen

Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan oppilashuoltokertomus. Ryhmän vastuhenkilö kirjaa yksilökohtaiseen oppilashuollon järjestämiseksi toteuttamiseksi välttämättömät tiedot oppilashuoltokertomukseen. Oppilashuoltokertomus säilytetään koulussa. Oppilashuoltokertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä. Kertomukseen kirjataan seuraavat asiat:

- yksittäisen oppilaan nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen oppilaanhuoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa.
- kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa
- asian aihe ja vireille panija
- oppilaan tilanteenselvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset
- toteutetut toimenpiteet kuten yhteistyö eri tahojen kanssa sekä aiemmat ja nykyiset tukitoimet
- tiedot asian käsittelystä ryhmä kokouksessa, tehdyt päätökset ja niiden toteuttamissuunnitelma
- toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot

Jos sivulliselle annetaan oppilashuoltokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi mitkä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

3.3. Oppilashuoltorekisterin salassapito- ja kirjaamiskäytännöt

Oppilashuoltokertomukset sekä muut oppilashuollon tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä oppilasta koskevat asiakirjat tallennetaan oppilashuoltorekisteriin. Opetuksen järjestäjä vastaa henkilötietojen käsittelystä ja ylläpitää rekisteriä. Rekisterin vastuhenkilö päättää tietojen luovuttamisesta ja määrittää käyttöoikeudet rekisteriin. Vastuuhenkilönä toimii rehtori Marja Kaislavirta. Oppilashuoltorekisteriin tallennetut tiedot, jotka koskevat yksittäistä oppilasta taikka muuta yksityistä henkilöä, ovat salassa pidettäviä. Salassa pidettäviä tietoja ei saa antaa sivulliselle, ellei siihen ole kirjallista lupaa asianomaiselta oppilaalta. Jos oppilaalla ei ole edellytyksiä arvioida suostumuksen merkitystä, voi luvan myöntää huoltaja.

Kouluterveydenhuollon henkilöstö ja koulupsykologi kirjaavat tapaamiset potilaskertomuksiin ja muihin potilasasiakirjoihin. Vastaavasti kuraattori kirjaa asiakastiedot kuraattorin asiakaskertomuksiin.

3.4. Yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä

Tehostetun ja erityisen tuen aikana monialainen tekee tiiviisti yhteistyötä oppilaan, huoltajien ja oppilaan hyvinvoinnista huolehtivien yhteistyötahojen kanssa. Yhteistyötahot ja vastuuhenkilöt on kirjattu oppimissuunnitelmaan tai HOJKS:n.

Oppilashuoltotyöhön osallistuvilla on oikeus luovuttaa ilman suostumusta opetuksen asianmukaisen järjestämisen kannalta välttämättömiä salassa pidettäviä tietoja rehtorille ja oppilasta opettaville opettajille. (POL40§, LL32§)

Sairaalakoulujakson aikana oppilaan kouluterveydenhuollon palvelut sekä koulupsykologi ja –kuraattoripalvelut toteutuvat sairaalakoulussa. Sairaalakoulun oppilashuoltohenkilökunta toimii tarvittaessa yhteistyössä oppilaan oman koulun oppilashuoltohenkilöstön tai oppilaan asioissa kootun monialaisen asiantuntijaryhmän edustajien kanssa.

Sairaalakoulujakson aikana oppilaan asioista vastaava asiantuntijaverkosto kokoontuu sairaalakoulun kutsumana verkostotapaamisiin, joihin osallistuvat myös oman koulun edustajat, kuten luokanopettaja tai –ohjaaja ja erityisopettaja. Verkostossa mukana ollut oman koulun edustaja kirjaa edellä mainituista tapaamisista tiedot oppilashuoltokertomukseen ja toimittaa ne rekisteristä vastaavalle henkilölle.

3.5. Yhteistyö kouluterveydenhuollon laajoissa terveystarkastuksissa

Terveydenhoitaja ottaa vastaan oppilaita sovittuina aikoina kahtena päivänä viikossa. Huoltajat voivat ottaa yhteyttä ja varata ajan oppilaan terveyttä ja hyvinvointia koskevissa asioissa. Terveydenhoitaja tapaa koululaisia ja huoltajia myös säännöllisten terveystarkastusten yhteydessä. Laajat terveystarkastukset, joihin kutsutaan myös huoltajat mukaan, kuuluu terveydenhoitajan tarkastuksen lisäksi myös lääkärintarkastus. Laajat terveystarkastukset tehdään 1.,5. ja 8. luokalla. Terveystarkastuksiin liittyy esitetyt lomakkeet oppilaalle ja huoltajalle. Myös luokanopettaja/-ohjaaja täyttää oman arviointilomakkeen huoltajan luvalla.

Terveystarkastuksen jälkeen pidetään moniammatillinen yhteisöllinen oppilashuoltotapaaminen, jossa myös luokanopettaja/-ohjaaja on mukana. Terveydenhoitaja esittelee yleisesti luokan tilannetta terveystarkastuksissa esiin tulleiden asioiden pohjalta. Yhteenvedoissa ei tule esille yksittäisen oppilaan henkilökohtaiset tiedot. Terveydenhoitaja käy vanhempainillassa kertomassa terveystarkastusten tuloksista.

3.6 Oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen koulussa

Oppilaan tarvitseman lääkityksen sekä hoidon tukeminen koulussa sovitaan monialaisesti ja tapauskohtaisesti yhdessä huoltajien, oppilaan, kouluterveydenhuollon, koulun henkilöstön ja hoitavan tahon kanssa suullisesti ja kirjallisesti. Kouluterveydenhuollolla on kokonaisvastuu oppilaan terveydenhuollosta, jolloin kouluterveydenhuollon tulee olla aina tietoinen oppilaan yhteyksistä erikoissairaanhoidon, saamastaan hoidosta sekä tehdyistä tutkimuksista.

Kouluissa lääkehoidon toteuttaminen on harvoin päivittäistä toimintaa. Toisinaan voi olla oppilaalla lyhyt- tai pitkäaikaissairaus, joka vaatii jatkuvaa, lyhytkestoista tai tilapäistä lääkitystä koulussaoloaikana. Koulun henkilöstö toteuttaa lääkehoitoa ainoastaan erityistapauksissa ja yhteisesti asiantuntijoiden kanssa niin sovittaessa. Koulussa annetaan aina ensiapua ja akuutisti sairastuneet tai tapaturmassa loukkaantuneet ohjataan hoitoon viipymättä.

Terveydenhoitaja ylläpitää listaa terveydellisistä syistä erityisruokavaliota tarvitsevista oppilaista ja arvioi sekä varmistaa erityisruokavalioiden jatkamisen tarpeellisuuden huoltajalta/oppilaalta ja arvioi lääkärintodistuksen tarpeellisuuden. Terveydenhoitaja toimittaa tiedon erityisruokavaliosta koulun keittiön henkilökunnalle mahdollisimman pian lukuvuoden alettua. Terveydenhoitaja tiedottaa ruokapalveluista vastaavia sekä luokanopettajia/-ohjaajia oppilaan eettisistä syistä johtuvista erityisruokavaliosta. Koululääkäri kartoittaa erityisruokavalion oikeellisuuden laajoissa terveystarkastuksissa ja aina tarvittaessa.

3.7. Käyttäytymisohjeet ja seuraamukset

Opiskelun esteetöntä sujumista sekä kouluyhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä varten koulussa on kouluyhdistyksen hallituksen hyväksymät järjestyssäännöt, joilla edistetään koulun sisäistä järjestystä. LIITE

Jos oppilas ei noudata järjestyssääntöjä, asiaan puututaan. Oppilaan kanssa käydään ensin kasvatuskeskustelu. Jos tämä menettely ei riitä, voidaan käyttää jälki-istuntoa rangaistusmenettelynä. Kirjallisen varoituksen antaa rehtori. Koulusta määräaikaisen erottamisen päättää samoin rehtori. Jos oppilaalta evätään oikeus osallistua opetukseen jäljellä olevan oppitunnin ajaksi, järjestetään hänelle tarvittava oppilashuolto, esim. erityisopettajan luona. Jos oppilaalta evätään oikeus osallistua opetukseen loppupäivän ajaksi, ilmoittaa rehtori tai opettaja viipymättä huoltajille ja sopii käytännön järjestelyistä. Oppilaalle ja huoltajalle tiedotetaan mahdollisimman pian mahdollisuudesta oppilashuoltopalveluihin. Kurinpitotoimet kirjataan Wilmaan ja tiedot käsitellään määräajoin koulukohtaisessa oppilas- ja opiskelijahuoltoryhmässä.

3.8. Oppilashuollon monialaiset palvelut

Oppilasta tukeva yhteisöllinen koulu arvostaa oppilaiden, opettajien, muiden kouluyhteisön jäsenten ja asiantuntijoiden ja perheiden merkitystä toiminnassaan. Koulu tekee yhteistyötä steinerpäiväkodin ja koulun esiopetuksen kanssa. Muiden varhaiskasvatuksen yksiköiden kanssa ollaan yhteistyössä tarvittaessa. Koulun toimintaan kuuluu tärkeänä osana iltapäivätoiminta. Koulu on yhteydessä muihin perusopetusta antaviin kouluihin erityisesti koulun vaihtoa koskevista asioista. Jatko-opintoja suunniteltaessa tehdään yhteistyötä toisen asteen toimijoiden kanssa. Koulu tekee yhteistyötä kaikkien Turussa toimivien kunnallisten lasten ja nuorten hyvinvointipalvelujen kanssa. Yhteistahoja voivat olla myös yksityiset palveluntarjoajat.

3.8.1. Kasvatus- ja perheneuvola

Kasvatus- ja perheneuvolan tehtävänä on tukea lapsiperheitä erilaisissa elämäntilanteissa. Perheneuvolassa annetaan apua ja tukea lapsen ja nuoren psyykkiseen kehitykseen sekä vanhemmuuteen liittyvissä kysymyksissä. Yhteyttä voi ottaa myös perheen vuorovaikutusongelmissa. Kasvatus- ja perheneuvolassa työskentelee psykologeja, sosiaalityöntekijöitä ja lastenpsykiatri. Palvelut ovat luottamuksellisia ja maksuttomia. Asiakkaaksi voi tulla varaamalla ajan itse tai viranomaisen läheteellä. Tarvittaessa tehdään yhteistyötä opettajan, erityisopettajan ja koulun moniammatillisen oppilashuoltoryhmän kanssa.

Turun kasvatus- ja perheneuvola p. 02-2626853

3.8.2. Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut

Lasten ja nuorten mielenterveyden ongelmissa otetaan yhteyttä neuvolaan(esiopetus), kouluterveydenhoitajaan tai oman alueen terveysasemalle. Jos lääkäri arvioi lapsen tai nuoren tarvitsevan erikoissairaanhoidoa, hän tekee lähetteen lasten ja nuorten psykiatrian poliklinikalle. Poliklinikalla hoidetaan lapsia ja nuoria, joilla on vakavia psyykkisiä häiriöitä esim. masennusta, ahdistuneisuutta, unihäiriöitä, tarkkaavaisuushäiriöitä tai muita vakavia psykiatrisia oireita. Tavallisimmat hoitomuodot ovat yksilö-, perhe- ja verkostotapaamiset. Molemmat toimipisteet sijaitsevat kaupunginsairaalan alueella.

3.8.3. Lastensuojelu

Jokaisella lapsella on oikeus turvalliseen ja virikkeitä antavaan kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä erityiseen suojeluun ja huolenpitoon.

Lastensuojelun tarkoituksena on edistää lapsen suotuisaa kehitystä ja hyvinvointia. Lastensuojelutyöllä tuetaan vanhempia, huoltajia ja muita lapsen hoidosta ja kasvatuksesta vastaavia henkilöitä lapsen kasvatuksessa ja huolenpidossa. Tällä työllä pyritään ehkäisemään lapsen ja perheen ongelmia sekä puuttumaan riittävän varhain havaittuihin ongelmiin. Lastensuojelun tarvetta arvioitaessa ja lastensuojelua toteutettaessa otetaan ensisijaisesti huomioon lapsen etu. Lasta, nuorta ja hänen perhettään tuetaan ensisijaisesti siten, että lapsi voi kasvaa ja asua omassa kodissaan. Lastensuojelutyötä tehdään yhteistyössä perheen ja sen lähiverkoston sekä eri viranomaisten kanssa. Yhteistyökumppaneina perheen tukemisessa ovat esimerkiksi päivähoido, neuvola, koulu ja nuorisotyö.

Lastensuojelutyön käynnistää huoli lapsen hyvinvoinnista, terveydestä tai kehityksestä. Hyvinvointia vaarantavia tekijöitä voivat olla esim. lapsen hoidon laiminlyönti, vanhempien päihteiden käyttö, mielenterveyden ongelmat tai ristiriidat perheessä. Lapsi tai nuori voi myös itse vaarantaa hyvinvointiaan esim. käyttämällä päihteitä, laiminlyömällä koulunkäyntiään tai tekemällä rikoksia.

Lastensuojelulain 25 §:ssä säädetään ilmoitusvelvollisuudesta. Ilmoitusvelvollisuus koskee kaikkia niitä viranomaisia, jotka työssään toimivat lasten, nuorten ja perheiden parissa. Jokaisella koulun henkilökuntaan kuuluvalla on siis velvollisuus tehdä viipymättä lastensuojeluilmoitus salassapidon estämättä, jos he tehtävässään ovat saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää lastensuojelun tarpeen selvitystä. Lastensuojelun ilmoitusvelvollisuus sivuuttaa muussa lainsäädännössä säädetyn salassapidon.

Lastensuojelulain ilmoitusvelvollisuus (25 §). Kaikilla lastensuojelulain 25 §:n 1 momentissa tarkoitetuilla henkilöillä, joilla on velvollisuus lastensuojeluilmoituksen tekemiseen, on velvollisuus tehdä salassapitosäännösten estämättä ilmoitus poliisille, kun heillä on tehtävässään tietoon tulleiden seikkojen perusteella syytä epäillä lapsen kohdistunutta rikoslain (39/1889) 20 luvussa rangaistavaksi säädettyä **seksuaalirikosta** tai sellaista rikoslain 21 luvussa **henkeen ja terveyteen**

kohdistuvana rikoksena rangaistavaksi säädettyä tekoa, josta säädetty enimmäisrangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta.

3.8.4. Koulupoliisi

Koululla ei ole nimettyä omaa poliisi. Poliisi on kuitenkin mahdollista saada kouluvierailulle mihin tahansa luokka-asteelle kertomaan poliisin toimialaan kuuluvista aiheista.

3.8.5. Nuorisopalvelut

Nuorisotyön perustehtävä on lasten ja nuorten myönteisen kasvun tukeminen. Turun Steiner-koulu tekee yhteistyötä Turun nuorisopalveluiden kanssa vuosittain. Nuorisopalveluiden edustajat järjestävät ryhmäytymistoimintaa 7-9 luokkalaisille, perjantaisin on ollut tapaamismahdollisuus nuorisotyöntekijän kanssa ja tukioppilaiden kanssa on tehty yhteistyötä.

3.8.6 Lasten ja nuorten päihdepalvelut

Turun lasten ja nuorten poliklinikan nuorisopoliklinikka tarjoaa apua, kun lapsen tai nuoren päihteiden käyttö huolestuttaa. Poliklinikalle voi ottaa yhteyttä joko nuori itse, vanhemmat tai viranomaiset. Hoitoon voi hakeutua ilman lähetettä Koulussa vanhempi tai nuori itse voivat ottaa yhteyttä terveydenhoitajaan, joka voi kirjoittaa lähetteen poliklinikalle.

Lasten ja nuorten poliklinikka p. 022661157

4. Yhteistyö oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa

Koulun toimintaa kehitettäessä on tärkeää ottaa huomioon oppilaiden mielipiteitä ja toiveita. Oppilaan osallistaminen koulun toimintaan ja sen suunnitteluun tukee oppilaan oppimismotivaatiota ja uteliaisuutta sekä edistää hänen aktiivisuuttaan, itseohjautuvuuttaan ja luovuuttaan tarjoamalla kiinnostavia haasteita ja ongelmia.

Turun Steiner-koulussa toimii kaksi oppilaskuntaa toinen luokille 1-6 ja toinen yläluokille ja lukiolle. Oppilaskuntia kuullaan ennen opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien sekä järjestyssääntöjen vahvistamista ja ennen muita oppilaiden asemaan olennaisesti vaikuttavia päätöksiä tehtäessä. Oppilaskuntien aloitteita käsitellään opettajakunnassa. Oppilaskuntien edustajia osallistuu koulun yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän tapaamisiin. Oppilaat saavat näin mahdollisuuden osallistua asioiden valmisteluun ja ilmaista mielipiteensä koulunsa toimintaan liittyvistä, heitä yhteisesti koskevista asioista. Turun Steiner-koulun oppilaskunnat ja tukioppilastoiminta antavat oppilaille mahdollisuuden osallistua koulun kehittämiseen.

Oppilailla on mahdollisuus vaikuttaa koulu yhteisön kehittämiseen myös valtakunnallisen kouluterveyskyselyn kautta. Kysely tehdään säännöllisesti kahden vuoden välein. Siihen vastaavat yläkoulun 8. ja 9.-vuosiluokan oppilaat.

4.1. Kodin ja koulun välinen yhteistyö

Kasvatustyötä tehdään yhteistyössä kotien kanssa. Tämä edellyttää vuorovaikutusta ja yhteistyötä oppilaan kokonaisvaltaisen terveen kasvun ja hyvän oppimisen tukemisessa. Vuorovaikutus kodin kanssa lisää opettajan oppilaantuntemusta ja auttaa opetuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Turun Steiner-koulussa kodin ja koulun yhteistyö rakentuu opettajien, huoltajien, oppilaiden ja eri koulussa ja kouluun liittyvien toimijoiden arvostavalle yhteistyölle. Keskeisiä toiminnan periaatteita ovat lapsilähtöisyys, yksilöllisyyden ja yhteisön huomiointi, vuorovaikutteisuus, ennakoitavuus ja säännöllisyys, ajantasaisuus ja kiinnostavuus sekä jatkuvuus.

Vanhempainillat ovat tärkeä yhteistyön muoto. Vanhempainiltoja järjestetään kaksi kertaa lukukaudessa. Tapaamisia opettajan ja huoltajien kanssa järjestetään aina tarvittaessa. Koulussa järjestetään vuosittain 1-2 koko koulun yhteistä vanhempainiltaa.

4.2. Huoltajille tiedottaminen

Koulun oppilashuoltotyöstä tiedotetaan koulun kotisivuilla ja vanhempainilloissa. Koulun oppilashuoltohenkilökunta osallistuu asiantuntijoina vanhempainiltoihin.

Turun Steiner-koulu käyttää Wilma-käyttöjärjestelmää oppilashuoltotyön tukena. Wilmaa käytetään mm. poissaolojen kirjaamisiin, tiedon välittämiseen oppilashuoltohenkilöstön välillä, tuen suunnitelmien kirjaamiseen ja kodin ja koulun väliseen viestintään. Koulukuraattoriin, -psykologiin ja -terveydenhoitajaan voi ottaa yhteyttä henkilökohtaisesti, sähköpostilla tai Wilman kautta.

4.3. Tiedonsaanti

Oppilaan yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä oppilashuollosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Lisäksi heillä on oikeus saada ja luovuttaa toisilleen sekä oppilaan opettajalle, rehtorille ja opetuksen järjestäjälle oppilaan opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot. Tiedon luovuttaja joutuu harkitsemaan esimerkiksi sitä, onko kysymys sellaisesta tiedosta, joka on välttämätön oppilaan tai muiden oppilaiden turvallisuuden varmistamiseksi. Luovutettava tieto voi koskea muun muassa sellaista oppilaan sairautta, joka tulee ottaa opetustilanteissa huomioon. Vaikka tiedon luovuttamiselle olisikin edellä todettu lain tarkoittama peruste, yhteistyön ja luottamuksen turvaamiseksi pyritään aina ensisijaisesti hankkimaan oppilaan tai huoltajan suostumus salassa pidettävän tiedon luovuttamiseen.

Jos oppilas siirtyy toisen opetuksen tai koulutuksen järjestäjän opetukseen tai koulutukseen, aikaisemman opetuksen järjestäjän on pyydettävä oppilaan tai tarvittaessa hänen huoltajansa suostumus siihen, että uudelle opetuksen järjestäjälle voidaan siirtää oppilashuollon

asiakasrekisteristä sellaiset salassa pidettävät tiedot, jotka ovat tarpeellisia oppilashuollon jatkuvuuden kannalta. Sen sijaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot toimitetaan salassapidon estämättä viipymättä toiselle opetuksen järjestäjälle tai lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjälle. Vastaavat tiedot voidaan antaa myös uuden opetuksen tai koulutuksen järjestäjän pyynnöstä.

5. Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuranta

5.1 Oppilashuoltoryhmän työn arviointi

Turun Steiner-koulun oppilashuoltoryhmä (KOR) kehittää ja arvioi toimintaansa säännöllisesti. Oppilashuoltotyön arvioinnin tulee olla suunnitelmallista, monipuolista ja jatkuvaa. Syksyn aikana suunnitellaan arviointimalli, jonka avulla oppilashuoltotyötä voidaan suunnitelmallisesti arvioida ja kehittää. Oppilashuoltotyön laadun näkökulmasta on tärkeää, että työn tekemisen edellytykset ovat asianmukaiset ja toimintatavoissa voidaan aidosti ottaa huomioon oppilaan etu.

Oppilashuoltopalveluiden hyvän laadun edellytyksiä voidaan pohtia esimerkiksi seuraavien kriteerien valossa:

- * oppilashuoltoryhmän toiminta ja käytänteet, vuorovaikutus opetushenkilöstön kanssa
- * palveluiden resurssointi/saatavuus
- * työn hallinnollinen organisointi/esimiestyö
- * palveluista tiedottaminen
- * työtilat ja työvälineet
- * täydennyskoulutus ja työnohjaus

5.2. Ennaltaehkäisevän oppilashuoltotyön arviointi koko kouluyhteisön tasolla

Koulun henkilökunnan yhtenä tehtävänä korostuu aiempaa selkeämmin lasten ja nuorten kehitykseen liittyvien vaikeuksien ennalta ehkäiseminen ja varhainen puuttuminen ilmeneviin ongelmiin. Lisäksi henkilökunnan tehtävänä on edistää lasten ja nuorten hyvää oppimista sekä oppilaiden psyykkistä ja fyysistä terveyttä ja sosiaalista hyvinvointia. Oppilaan fyysinen ja psyykinen hyvinvointi saavutetaan parhaiten ennaltaehkäisevällä työllä luomalla koulun arkityöskentely, toimintaympäristö ja -kulttuuri hyvinvointia tuottaviksi.

Ennaltaehkäisevän toiminnan esimerkkejä

Ryhmien ja luokkien suunnittelu

- * oppilaiden ryhmittely kasvua ja oppimista tukevaksi
- * samanaikaisopetus
- * riittävä tuki sekä opettajalle että oppilaalle

Pedagogiset keinot

- * osallistava pedagogiikka
- * eriyttäminen
- * opetustilojen sisustaminen ja käyttö
- * eriyttävät opetusmateriaalit
- * autenttinen opetus
- * motivaatio ja kannustus: kasvua ja oppimista tukeva ilmapiiri

Kodin ja koulun välinen yhteistyö

- * vanhempainillat ja kolmikantakeskustelut
- * säännöllinen ja rakentava yhteydenpito kotiin
- * perheen kasvatustyön tukeminen
- * perheen oma vastuu ja tehtävät vanhempana
- * yhteistyö oppimisen tukemisessa
- * yhteistyö tiedonsiirrossa

Varhainen ongelmien tunnistaminen ja puuttuminen

- * oppimisen edistymisen ja käyttäytymisen seuranta
- * poissaolojen seuranta
- * henkilökunnan koulutus
- * oppilashuoltohenkilöstön konsultointi huolen herätessä
- * ns. riskilapsien tarkkaseuranta ja tukitoimien käynnistäminen luokassa ja jatkotutkimuksiin ohjaaminen
- * tiedonsiirto nivelvaiheissa

Monialainen seuranta

- * neuvola ja varhaiskasvatus
- * tehostettu 5-vuotistarkastus

- * kouluvalmiusselvitykset
- * kouluterveystarkastukset
- * kouluterveyskyselyt
- * tehokas opintojen ohjaus
- * ammatinvalinnanohjaus, tulevaisuuden suunnittelu ja jatko-opintoihin hakeminen

Osallisuutta, kasvua ja oppimista tukeva toiminta

- * kummi- ja tukioppilastoiminta
- * kerhotoiminta
- * koululaisten iltapäivätoiminta
- * yhteistyö nuorisotyön ja muiden sidosryhmien kanssa
- * ennaltaehkäisevä päihdetyö
- * kiusaamista ja väkivaltaa vastustava toiminta
- * tukitoimien seuranta